

Slovenski dom

Štev. 166

V Ljubljani, torek 23. julija 1940

Leto V

Predsednik romunske vlade in zunanji minister povabljeni v Nemčijo

Romunija želi od Nemčije varstva proti Sovjetom in proti Madžarski
Napovedi o začetku preurejanja na evropskem jugovzhodu

Berlin, 23. julija. o. »United Press« poroča: Nemški zunanji minister Ribbentrop je povabil predsednika romunske vlade Gigurtua in zunanjega ministra Manulescu na uradni obisk v Nemčijo. Posvet med nemškim zunanjim ministrom in romunskima državnikoma bo najbrž v Salzburgu, kamor bosta Gigurtu in Manulescu odpotovala v petek. Pri tej priliki bodo razpravljali o vseh vprašanjih, ki zanimajo Nemčijo v zvezi z Romunijo.

Bukarešta, 23. jul. AA. Rador: Nemški zunanji minister je povabil predsednika vlade Jona Gigurtua in zunanjega ministra Mihaila Manulescu, naj bosta v petek 26. t. m. gosta nemške vlade v Salzburgu.

Berlin, 23. julija. m. Berlinski uradni krogi poudarjajo, da bosta predstavnika romunske vlade Gigurtu in zunanji minister Manulescu konec tega tedna prispele v Nemčijo. Pred tem obiskom romunskih državnikov je v Berlinu živahno delovala romunska diplomacija, ki je želela glede odprtih vprašanj med Romunijo in Madžarsko dobiti podporo nemških uradnih krogov za obrambo ozemeljskih nedotakljivosti Romunije.

Zadnje dni je romunsko časopisje objavilo celo vrsto naročenih člankov, v katerih so posamezni pisci prosili Nemčijo, naj ne dovoli nadaljnjega okrnitve romunskega državnega ozemlja v korist Madžarske. Romunsko časopisje je tudi poudarjalo, da so v Berlinu vedno z velikim nezadovoljstvom spremljali stališče madžarskih vodilnih krogov do manjšinskih vprašanj.

Obisk romunskih državnikov Gigurtua in Manulescu, je izredno važen z ozirom na dejstvo, da je to prvi uradni obisk romunskih odgovornih mož pri zastopnikih Nemčije po obisku romunskega zunanjega ministra Gafencu v Berlinu leta 1939. Pri zadnjem obisku ministra Gafencu v Berlinu so romunskemu državniku sporočili, da Nemčija z dvomi spremlja prizadevanja Bukarešte za zvezo med Romunijo in zahodnimi demokratičnimi državami. Tedaj je nemški zunanji minister von Ribbentrop sporočil Gafencu, da bi Berlin raje imel nevtralnost stališče Romunije, kakor pa njeno prošnjo za dvomljivo angleško varstvo pred morebitno nevarnostjo. Dogodki zadnjih mesecev so pokazali, da je med tem Nemčija izvedla razmejitve koristnostnih področij s Sovjetsko Zvezo.

Po koraku Sovjetov proti Besarabiji in severni Bukovini, so iz Berlina opozorili Madžarsko, da Nemčija ne želi nobenih nadaljnjih zapletov na evropskem jugovzhodu, zapletljajev, ki bi mogli spremeniti sedanje stanje v tem delu Evrope.

Vlada Gigurtua je zasnovala svojo zunanjo politiko na tem, da računa, da bo pri urejanju odnosov z Madžarsko pridobila naklonjenost Nemčije za obrambo svojih koristi pred madžarskimi zahtevami. V Berlinu so pred nekaj dnevi izjavili, da je vprašanje o ureditvi ev-

ropskega jugovzhoda manj važno in da ga bodo upoštevali šele po končani vojni z Veliko Britanijo.

Obisk romunskih državnikov pa kaže, da je vprašanje evropskega jugovzhoda brez oziroma položaja na zahodu, že zdaj začelo reševati. Nemčija želi v zvezi s tem rešiti vprašanje madžarsko - romunskih odnosov. Gigurtu in Manulescu bosta v Berlinu imela dovolj priložnosti, nemškim vodilnim politikom obrazložiti stališče romunske vlade glede raznih ozemeljskih in drugih vprašanj v zvezi z madžarskimi zahtevami. Po tem sestanku bo vsekakor prišlo do končne ureditve odnosov med Romunijo in Madžarsko. Politični krogi v Berlinu poudarjajo, da se v zvezi z obiskom romunskih državnikov v Berlinu po-

stavlja na dnevni red vprašanje o ureditvi odnosov na vsem evropskem jugovzhodu.

Bukarešta, 23. julija. o. »Associated Press« poroča, da je do sklepa o obisku romunskega ministrskega predsednika in zunanjega ministra v Nemčiji prišlo zaradi novega pritiska, ki ga Sovjetska Rusija izvaja proti Romuniji in zahteva, da mora sedanja desničarska romunska vlada odstopiti ter narediti prostora »ljudski« vladi, ki bi bila sestavljena iz ljudi, določenih po Sovjetih.

Ni dvoma, da bi v tem primeru tudi v Romuniji šel razvoj podobno, kakor je šel v baltičkih državah: lepega dne bi taka vlada izjavila, da se Romunija pridružuje Sovjetski Rusiji.

Priprave za končno razmejitve med Nemčijo in Francijo

Berlin, 23. julija. m. Medtem ko položaj glede nadaljnjega zadržanja Anglije, kakor tudi začetek nemškega napada na Veliko Britanijo, vsa svetovna javnost spremlja z napetostjo, v Nemčiji v popolni tišini pripravljajo gradivo za končno razmejitve med Nemčijo in Francijo. Čeprav je malo verjetno, da bi prišlo do razmejitve Nemčije in Francije že prej, predno bi bila končana vojna z

Britanijo, so v Nemčiji že zdaj začeli pripravljati vse potrebno za rešitev tega vprašanja. Zaradi izdelave načrta za novo razmejitve Nemčije in Francije je imenovana posebna komisija, ki jo vodi bivši nemški pooblaščenec za Avstrijo Bürckel, razen njega pa tudi znani nemški strokovnjak za mednarodno pravo, prof. dr. Grimm.

Govor ameriškega zunanjega ministra na vseameriški konferenci v Havani

Združene države zahtevajo skupne obrambne ukrepe za varstvo Amerike

Havana, 23. julija. o. Ameriški zunanji minister Hull je na prvi seji vseameriške konference imel dolg govor, v katerem je dejal, da Združene države soglašajo z načrtom, naj bi ameriške republike prevzele skupno varstvo nad evropskimi posesti na zahodni polovici sveta, ker ne morejo dopustiti, da bi se s tem ozemljem morebiti plačevali računi iz sedanje evropske vojske, ali pa celo, da bi se to ozemlje spremenilo v bojišče.

Ker grozi vojna nevarnost tudi Ameriki, morajo vse ameriške države sprejeti takoj skupne varnostne ukrepe za zagotovitev neodvisnosti in nedotakljivosti ameriških držav. Ti ukrepi ne bodo imeli napadalnega značaja.

Razen tega morajo na tej konferenci ameriške države sprejeti ukrepe za olajšanje gospodarskega položaja v Ameriki.

Italijanska, nemška in angleška vojna poročila

Nekje v Italiji, 22. julija. Poročilo vrhovnega poveljstva italijanske vojske pravi: Po točnih obvestilih, je ugotovljeno, da so bile v

bojih od 9. do 13. julija na morju britanska ladja-nosilka letal »Arc Royal«, dve bojni ladji vrste »Warspite« ter križarki »Gloucester« in »Arethusa« resno poškodovane. Ugotovljeno je, da je bilo mnogo človeških žrtev. Italijanska lovska letala so sestrelila en britanski bombnik. En britanski častnik se je spustil s padalom v morje in je bil ujet.

Vzhodni Afriki so italijanska letala bombardirala zbrane angleške čete pri Duni in At Saierju. Tu je bilo zbito na tla eno sovražno letalo. Vsa italijanska letala so se vrnila. Sovražnik je poskušal bombardirati Asmaro, toda brez uspeha.

Berlin, 23. julija. »DNB«: Nemško vrhovno poveljstvo poroča: Nemška letala so izvedla uspešne napade na pristanišča, industrijske naprave in letališča v Angliji. Opaziti je bilo več eksplozij. V Kanalu se je nemškim letalcem posrečilo potopiti nekaj trgovskih ladij in pa ladji-cistern, skupaj za 40.000 ton.

London, 23. julija. Reuter: Letalsko ministrstvo sporoča, da so močni oddelki angleških bombnikov nadaljevali z napadi na nemške vojaške naprave na Holandskem, na skladišča v Gelsenkirchenu in Rotterdamu, kakor na rezervoarje tekočega goriva, ladjedelnice v Bremenu, na tovarne letal v Rotenburgu, Kasselu in Göttingenu ter na več tovornih postaj. Izvedeni so bili napadi na ladje v Weberskem prekopu ter na letališča v Franciji, Belgiji in Nemčiji. Eno naše letalo se ni vrnilo. Letala obale obrambe so ob danski obali bombardirala sovražno ladjo, ki je imela 14.000 ton. Letala letalskega poveljstva so izvršila napad in zažgala rezervoarje petroleja v Gantu. Ob tej priliki so izginila tri letala. V večerajšnjih zračnih bojih nad našo obalo so bila zbita štiri sovražna letala, mi pa smo izgubili dve lovske letali.

2. Načrte o pripravih za zaprtje Donave in onemogočitev plovbe po njej.

3. Zahteve francoskega vrhovnega poveljstva, naj angleška in francoska vojska zasedeta Belgijo, od koder bi bil organiziran napad na Nemčijo.

4. Načrte za zavezniško akcijo proti Solunu s pomočjo Weygandove armade.

5. Navodila za maskiranje angleške pomorske akcije v Egejskem morju.

6. Protest predsednika francoske vlade Reynauda pri predsedniku angleške vlade, ker so se angleške bojne ladje umaknile iz postojank, iz katerih naj bi podpirale akcijo Weygandove vojske proti Solunu.

Francoska vlada bo sprejela te dni zakon, po katerem bo odslej prepovedana delitev kmečkih posestev zaradi dedščine. Prepoved bo veljala za vsa kmečka posestva do 400.000 frankov vrednosti.

Vesti 23. julija

Sovjetski poslanik v Belgradu, Plotnikov je večeraj položil na Oplencu venec na grob pokojnega kralja Aleksandra, na katerega so jugoslovanski komunisti leta 1921 naredili atentat. Na vencu je napis: »Minister Sovjetske Rusije — kralju Aleksandru.«

Nemški zunanji minister Ribbentrop se je po poslaniku v Belgradu, Heerenu zanimal za zdravje našega obolelega zunanjega ministra dr. Cincar-Markovića, ki se mu je za to pozornost lepo zahvalil.

Predsednik Roosevelt je imel večeraj več posvetov z ameriškim poslanikom v Franciji, Bullittom, Bullitt je po teh posvetih izjavil, da vlada med novo Francijo in Ameriko staro razmerje ter da ni razloga, zakaj bi se on ne vrnil več kot poslanik v Francijo.

Angleški izvoz je letos v juniju padel za 25% v primeri z junijem lanskega leta, pravi uradno poročilo agencije Reuter. Vendar pa industrija, ki dela za izvoz, lahko dobi surovine kolikor jih potrebuje.

Vrhovni sovjetski svet bo te dni sklican na sejo, da odobri s primerno komedijo »prostovoljni« vstop treh baltičkih držav v Sovjetsko zvezo. To vstopanje je organiziral v baltičkih državah podpredsednik sovjetske vlade Višinski, ki stoluje že mesec dni v prestolnici Litve. Višinski je znan iz slovitih generalskih in drugih procesov, pri katerih je kot državni pravdnik vodil čiščenje.

Republikanski kandidati za predsednika Združenih držav Wilkie, je izjavil, da bo 17. avgusta imel prvi govor, s katerim bo začel volivni boj proti Rooseveltu.

Sklepom, ki naj jih sprejme vseameriška konferenca v Havani, se bo najbrž upirala Argentina, ki pravi, da noče sodelovati pri ničemer, kar bi utegnilo poslabšati njene trgovske zveze z Nemčijo in Italijo. Argentinski zastopnik Mello je sicer na seji izjavil, da je Argentina popolnoma solidarna z drugimi ameriški državami in da veže svojo bodočnost na njihovo usodo, da pa jih svari, naj ne sprejemajo sklepov za daljšo dobo, ker bi taki sklepi utegnili biti prenegljeni. Tako poroča agencija United Press.

Novi japonski vojni minister Tojo je izjavil, da je danes položaj Japonske zelo resen. Zaradi tega morata biti fronta in domovina enako mobilizirani in izvedeni morajo biti takoj uspešni koraki, da se vojna na Kitajskem čimprej konča.

Angleška vojna mornarica je z minami zaprla vse morje okoli Irse, zlasti pa vstop v Bristolski preliv med Irsko in Anglijo, kjer so najvažnejše angleške trgovske luke.

Posebna boljševiška odposlanstva iz Letonske, Litve in Estonske so danes odpovala v Moskvo prosit, naj Sovjetska Rusija sprejme priključitev teh držav.

Bivši dolgoletni predsednik francoske vlade, frimasonski voditelj Chautemps, je odpotoval v Ameriko, poročajo radijske postaje ameriške družbe Columbia.

Nemški vojaški poveljnik Pariza je večeraj z vsemi častni sprejel bivšega vrhovnega poveljnika bolgarske vojske v svetovni vojni generala Zekova.

Generalni guverner belgijskega Konga je imel po radiu govor, v katerem je dejal, da bo Kongo ostal na strani Anglije do končne zmage in ji dal na razpolago svojo vojsko, svoje surovine in vso delovno moč.

Glede priključitve baltičkih držav k Sovjetski Zvezi, izjavljajo v Nemčiji uradno, da se to vprašanje tiče samo teh držav in Rusije in da nemške koristi s tem niso prizadete.

Angleško pomorsko poveljstvo sporoča, da je bil potopljen rušilec »Dragon«. To je 27. rušilec, ki ga je Anglija izgubila v sedanji vojni, podmornic pa je bilo potopljenih 11.

Ameriška vojna mornarica je nenadno zapustila oporišče na Havajskih otokih in odplula v neznan smer.

Italijanski zunanji minister grof Ciano je poslal nemškemu zunanjemu ministru brzojavko, v kateri se zahvaljuje za gostoljubje, ki ga je bil deležen pri zadnjem obisku v Nemčiji ter za dovoljstvo, da se je lahko udeležil seje nemškega državnega zbora, ko je govoril kancler Hitler.

Dva madžarska narodnosocialistična poslanca bosta izgubila poslanstvo, ker sta dala vladi predlog o ureditvi položaja raznih narodnih manjšin. Vlada meni, da ta predlog hudo škoduje madžarskim koristim.

Govor angleškega zunanjega ministra je razpršil vse dvome o tem, ali bo Anglija sprejela Hitlerjevo mirovno ponudbo, ter pokazal, da se Angleži mislijo vojskovati do konca, sodi danes ameriški tisk, kakor poroča agencija Reuter.

Neko britansko lovske letalo je s strojnici začelo obstreljevati blizu Malte posadko italijanskega letala, ki se je moralo spustiti. Italijani so potem sestrelili Angleža, od katerega se je rešil samo en član posadke. Tega so Italijani ujeli in nato vprašali svoje vrhovno poveljstvo, kaj z njim. Odgovorjeno jim je bilo, da naj ravnaajo z njim tako, kakor da bi bil to sam angleški kralj — piše posebni dopisnik agencije Stefani.

Podkarpatska Rusija - madžarsko vojvodstvo

Budimpešta, 23. jul. m. Europa Press poroča: Predsednik madžarske vlade grof Teleky bo na današnji seji madžarske poslanske zbornice predložil zakonski osnutek o ustanovitvi avtonomnega vojvodstva Podkarpatske Rusije. Besedilo tega predloga bo znano šele, ko bo o njem povedal svoje mnenje tudi parlament. Poudarjajo, da je izraz »vojvodstvo« v zvezi z madžarsko preteklostjo in da to vojvodstvo ne bo imelo kakega državnopravnega značaja. Avtonomna Podkarpatska Rusija bo živela tudi v bodoče v okviru splošnih madžarskih državnih zakonov. Imela pa bo sama svoje krajevne postave v okviru delne avtonomije.

Angleški zunanji minister zavrača Hitlerjevo mirovno ponudbo

Razlike med Anglijo in Nemčijo v zamislih o novem redu v Evropi

London, 23. julija. o. Angleški zunanji minister je imel snoči v radiu govor, v katerem je odgovarjal kanclerju Hitlerju in njegovim mirovnim ponudbam. V govoru je med drugim dejal:

Hitler pravi, da ne misli uničiti angleškega svetovnega cesarstva. Toda v njegovem govoru ni nobene omembe o tem, da mora mir temeljiti na pravičnosti in da imajo tudi drugi narodi v Evropi pravico do svobodnega življenja po samoodločitvi, ki jo je Hitler tolikokrat omenjal v korist Nemčije. Njegov govor je imel namen z grožnjami vzbuditi strah v Angliji.

Nova Evropa po nemški zamisli bi bila v tem, da bi Nemčija vladala nad vsemi narodi, katerim je vzela svobodo. Naša zamisel, kakor sta jo povedala Roosevelt in Smuts, je svobodna družina svobodnih držav. Zaradi te bistvene razlike nas grožnje ne ganejo.

Ker je Hitler jasno povedal, da pripravlja na Anglijo napad z vso svojo silo, je tudi vsa Anglija prežeta z duhom nepremagljive odločnosti za boj proti sili. Če Hitler zmaga, bo konec vsega kar nam dela življenja vredno življenje. Te vrednote so vredne sleherne žrtve.

Mi vojne nikdar nismo hoteli. Nihče v Angliji ne želi, da bi trajala samo en dan dalje kakor je treba. Toda ne bomo prej odnehali, dokler ne bo popolnoma zagotovljena svoboda nam in drugim narodom. Ziveti hočemo tu svobodno, lastno življenje, da nam ne bo neprestano treba gledati, če kje ne prisluškajo kak član nemške tajne policije. Želimo služiti Bogu tako, kakor mi hočemo. Svoji verski svobodi, ki te kakor mi hočemo. Svoji verski svobodi, ki te kakor mi hočemo. Svoji verski svobodi, ki te kakor mi hočemo.

Nemški kancler je v začetku razlagal, da mu gre samo za vlaganje v Nemčijo, da pa nima nobenih zahtev do svojih sosed. Danes pa si že lasti vlogo vrhovnega varuha nad vso Evropo. Nova Evropa, kakor si jo zamišlja Nemčija, bi bila v tem, da bi na severu vladal Hitler, na jugu pa Mussolini. Nemška moč naj postane

zakon za usodo ljudi in narodov, bodisi, da ti marajo za to ali ne — ker so ljudje po sodbi narodnega socializma, bitja, ustvarjena za pokorščino.

Dolžnost Angležev, ki so krščanski narod, je, da se bore proti Nemčiji z vsemi, ki ljubijo resnico, pravičnost in svobodo. Svobodni ljudje in ne sužnji, svobodni narodi in ne podložniki, družina narodov, ki prosto sodeluje za blagor vseh, to so stebri novega reda, ki ga hoče uvesti Anglija.

Nemčija lahko zasadi svoje zastave povsod, toda če ne poruši temeljev Anglije, bo njeno cesarstvo stalo na pesku. Nemški napad se bo ob angleški trdnjavi razbil. V tej križarski vojni za krščanstvo, prosi Anglija Boga, naj ji pomaga in blagoslovi njeno stvar.

Pogajanja o Nemcih v Sovjetski Besarabiji in Bukovini

London, 23. jul. o. Reuter poroča iz Moskve: V Moskvo je odpotovalo posebno nemško odposlanstvo, ki se bo s sovjetskimi oblastmi pogajalo o usodi blizu 100.000 Nemcev, ki so po zasedbi Besarabije in Bukovine prišli pod sovjetsko oblast. Ti Nemci so povsodni kmetje. Ni znano, ali bo ta nemška manjšina preseljena v domovino, kakor je bilo to z Nemci na Estonskem, Letonskem in Litvi.

Objava novih listin o angleških in francoskih vojnih načrtih

Berlin, 23. jul. o. Italijanski radio poroča: Nemško zunanje ministrstvo je objavilo nadaljnjih šest važnih listin, ki so jih Nemci našli v vlaku francoskega vrhovnega poveljstva. Listine vsebujejo naslednja odkritja o angleških in francoskih načrtih: 1. Dokaze o pripravah za uničenje petrolejske industrije ter črpalnih naprav v Romuniji.

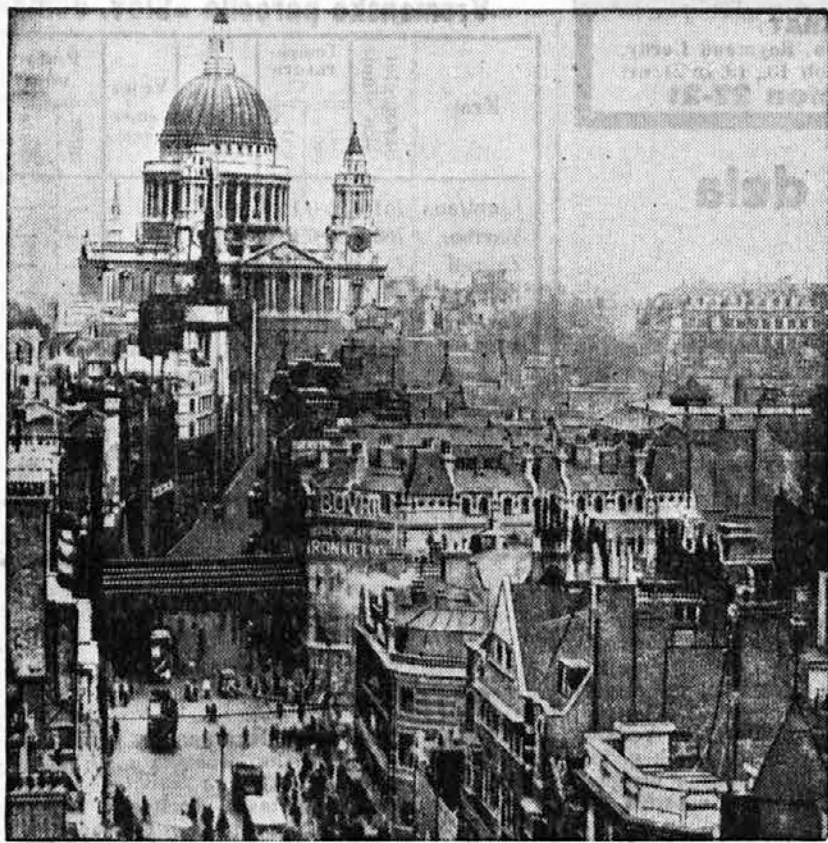
DANES ZADNIKRAT:
Ostali igranci: Michele Alfa, Raymond Cordy,
Conchita Montenegro Predslave ob 10., 19. in 21. uri
KINO UNION. telefon 33-21

Po turnirju je bilo razdeljenih osem nagrad. Dobili so jih: prvo (1000 din) Rabar, član šah. kluba Zagreb, drugo (800 din, poleg tega pa še 500 din, ki jih je namenil g. Maksimović za najboljšega Borovčana na tem turnirju) inž. Feuer, tretjo Licul (600 din), četrto in peto nagrado (500 din) si delila Horvat in Schreiber, šesto (450 din) Savič, sedmo (350 din) Filipčič, zadnjo nagrado (300 din) pa so si razdelili kar trije, in sicer Bogatec, Muždeka in Weiss.

Končno stanje turnirja v Borovem je naslednje:

Rabar 13 točk (od 15 dosegljivih), Feuer 12,5, Licul 11,5, Horvat in Schreiber 9,5, Savič 8, Filipčič 7,5, Bogatec, Muždeka in Weiss 7. Kovčič 6,5, Besch in Seibel 6. Benec, Živkovič in Grenčanski pa po 7 točk.

Waterpolo tekma se je končala z zmago Juga v razmerju 5:1.

London v pričakovanju hude ure

Če se uresniči napovedi nemškega časopisa, da se bo London spremenil v prah in pepel, če pri britanskih odločajočih osebnostih ne zmaga zdrav razum, tudi temu delu britanske prestolnice, kjer stoji slavnostna katedrala sv. Pavla, ne bo prizanešeno.

Italijanska stremjenja v Afriki in Arabiji

Nemško mnenje: če bi Italija zavzela angleško trdnjavo Aden, bi bilo doseženo popolno ravnotežje

Že tedaj, ko se je Italija vojskovala z Abesinci, se je posluževala v bojih na suhem po veliki večini askarskih domačinskih čet, ki so se dobro obnesle pred vsem zaradi tega, ker poznajo tamkajšnji svet in so se že davno prilagodili tudi vremenskim razmeram, ki vladajo tam. Italija je pri tem dobro računala. Ni nobenega dvoma, da se tudi v sedanji vojni vojskujejo askarski domačini na italijanskih posestvih v Afriki.

Egipt je tista pokrajina v Afriki, ki so ji Italijani v sedanji vojni posvetili morda največjo pozornost. Dobro se zavedajo, da tu lahko največ škodujejo svoji sovražnici Angliji. Italijanska vojska ne stoji samo ob zahodni egiptovski meji, pač pa tudi na južni, v Abesiniji, saj neprestano beremo o italijanskih napadih od te strani. Italijani so v abesinski vojni osvojili tudi pokrajino okoli jezera Tana, ki je za Egipt še prav posebnega pomena. Tisti, ki ima v svojih rokah to jezero, lahko ogroža egiptovski poljedelstvo, ker ima možnost usmeriti Nil drugam. Predvsem stremi Italija menda za tem, da bi si osvojila severni del angleško-egiptskega Sudana in na ta način spojila ozemlje Libije z Abesinijo. Ob libijsko-egiptski meji so, kakor pravijo italijanske poročila, zbrani močni vojaški oddelki. Egipt se danes še ne vojskuje in zato ni nič čudnega, če so Egipčani z angleško pomočjo lahko organizirali obrambo, ki vsaj v neki meri spominja na utrdbe na evropskih zahodnih bojiščih, čeprav je popolnoma drugače zgrajena.

Fašisti v Egiptu, Palestini in Siriji

Italija želi postati zaščitnica Arabcev in se zato po svojih fašističnih organizacijah, ki jih ima med priseljenimi Italijani ob vzhodnih obalah Sredozemskega morja, prizadeva, kako bi pridobila arabsko prebivalstvo za fašistično stvar.

Italijani so številčno in kulturno najmočnejši tužci v Egiptu. Vojaško pomorsko oporišče Aleksandrija je delno v rokah italijanskih gospodarstvenikov, ki jim od časa do časa pomagajo tudi številni Grki. Kljub temu pa niso dosegli fašistične organizacije pomembnejših uspehov med domačini v Egiptu, čeprav so nekatere egiptovske stranke prevzele tu pa tam to ali ono iz fašističnega programa.

Drugače je v Siriji in v Palestini, ki nista tako samostojni državi kot Egipt. Tam so imeli

italijanski priseljenici kot nositelji fašizma med Arabci že precej uspeha.

Ni dvoma, da je za Italijo dosti večjega pomena, če more učinkovito vplivati na egiptsko javno življenje, kajti Italija trdno upa, da bo nekoč zagospodovala nad Egiptom, ali pa da bi z Angleži vsaj delila oblast nad Sueskim prekopom in Rdečim morjem. Če pomislimo tudi na to, nam postane sedanja italijanska vojna v Afriki morda bolj jasna.

Uresničenje arabskih težej

Svojičas je pokojni italijanski maršal Balbo pri neki priložnosti dejal v Tripolisu pred arabskimi poglavarji, da Italija lahko uresniči vsaj del arabskega programa. Glavni cilj, za katerim teže Arabci, pa je ustanovitev samostojne arabske države, ki bi segala od Sredozemskega morja do Indijskega oceana in od Sueškega prekopa do Perzije. To področje bi bilo vsekakor dosti obširnejše kot pa Arabski polotok. Res se morda zdi, da bi Italija mogla pomagati Arabcem, ker da sama ni prizadeta na tem ozemlju. Italijanska prizadevanja v Jemenu ter v Omanu, kakor tudi pogajanja z Ibn Saudom, do katerih je prišlo pred nekaj leti, in končno zgraditev italijanskih postojank ob Rdečem morju na Arabski strani, pa jasno dokazujejo, v katero smer gre italijanska politika na tem področju. Sicer pa so ta italijanska prizadevanja čisto razumljiva, če upoštevamo, da ima Italija ob Rdečem morju velike kolonije, ki jih hoče na vsak način zavarovati. Rada bi zaščitila pred vsem pot do svojih pristanišč Asaba in Massaua. Poleg tega pa bi Italija, če se ji posreči stopiti na obal Arabskega polotoka, lahko ogrozila tudi angleška oporišča v Adenu, na otoku Sokotri in francoski Džibuti, ki je maršalu Petainu odrekal pokorščino.

Neki nemški časnikar je zapisal tudi značilne besede: »Če bi Italija zavzela Aden, bi bilo doseženo popolno ravnotežje. V tem primeru bi se Italija odpovedala Suez, kajti s posestvijo Adena bi lahko zadržala angleške ladje, ki bi hotele v južni del Rdečega morja in dalje v Indijski ocean. Seveda v primeru, če n. pr. Angleži ne bi dovolili italijanskim ladjam proste poti skozi Sueški prekop.«

Nemci poudarjajo svoje priprave, da bi takšna razdelitev najvažnejših oporišč v tem delu sveta olajšala položaj tudi na Sredozemskem morju.

V Litvi ne mislijo ustanavljati kolhozov

Ustanovitev kolhozov bi se smatralo za izzivanje kmečkega prebivalstva

Litvanska poslanska zbornica se je danes setala na svojo drugo sejo in razpravljala o tretji točki včerajšnjega dnevnega reda, to je o rešitvi agrarnih vprašanj. V svoji izjavi je kmetijski minister obrazložil potrebo po novi načelni ureditvi agrarnega vprašanja v Litvi. Predlagal je, naj vse zemljišče, gozdove itd. prevzame država v svoje roke. Kmečka posestva morajo ostati v kmečkih rokah, nobena kmetija pa ne sme obsegati več kot 30 ha zemlje. Zgradbe, živi in mrtvi inventar pa se smatrajo za zasebno lastnino. Na ta način bo možno okoli 560.000 ha zemlje razdeliti na 10.000 kmetov,

ki doslej zemlje niso imeli. Kmetijski minister je nato dejal, da v Litvi ni aktualno vprašanje ustanavljanja kolhozov in da bi se vsaka agitacija za ustanovitev kolhozov smatrala kot za izzivanje, ki bi bilo tudi v nasprotju z voljo kmečkega prebivalstva. Vse podrobnosti glede nove rešitve agrarnega vprašanja se bodo uredile z zakonom o agrarni reformi. Končno je kmetijski minister stavil poslanski zbornici predlog, naj se odpšejo vsi davki, davke, dolгови in druga bremena kmečkega prebivalstva. Izjava glede tega je bila sprejeta soglasno in z odobravanjem.

Vlak, ki ga je podaril Hitler Mussoliniju

Ministrski predsednik Mussolini se je včeraj vozil ob obali Tirenskega morja s posebnim vlakom, ki ga mu je poklonil nemški kancler Hitler. Ta vlak je tako zgrajen, da je človek v njem popolnoma varen pred letalskimi napadi. Opremljen je s šestnajstimi močnimi topovi, s katerimi je možno zelo hitro in učinkovito streljati.

Ob navzočnosti predsednika Mussolinija so bile včeraj izvedene tudi zelo uspešne vaje. Mussolini je imel pri tej priliki kratek govor, v katerem se je zahvalil voditelju rajha za to darilo ter ponovno podčrtal italijansko-nemško bratstvo orožja.

Poroke med Judi in kristjani - prepovedane

Romunsko ministrstvo za vere je prepovedalo sklepanje zakonov med judi in kristjani. Od včeraj dalje morajo vsi, ki se nameravajo poročiti, dokazati, kakšnega rodu so bili njihovi starši, dokazati pa morajo tudi versko pripadnost.

Hvala za toplo juho, kruh in sir

Pariški časopis »Dernières Nouvelles de Paris« objavila odprto pismo zastopnic žena brezposelnih delavcev in otrok iz 18. pariškega mestnega okraja na »Narodno socialistično organizacijo za socialno politiko«. V omenjenem odprtem pismu stoji med drugim: Matere, žene in otroci mobiliziranih vojakov, nesrečnih in brezposelnih delavcev iz pariškega 18. mestnega okraja se zahvaljujejo vzorni organizaciji za socialno politiko za odlično toplo juho, kruh in sir. Globoko smo ganjeni nad tolikšno pozornostjo, ki je ne bomo nikdar pozabili.

Smrt zaslužnega romunskega profesorja

V 65. letu starosti je umrl znani germanist in dolgoletni rektor univerze v Jassyju, prof. Bratu. Mnogo let je sodeloval v bivši kmečki stranki. Pokojni profesor Bratu je bil tudi predsednik senata. Pred nekaj leti je bil nanj v Jassyju izvršen atentat, ki so ga uprizorili nacionalistični študenti. Pri tej priliki je dobil več ran.

Prizadevanje za obnovo prometa v Francji

Svicaško časopisje piše, da je francoski prometni minister Pitrin v svojem zadnjem govoru omenjal nered in škodo, ki jo je povzročil francoski prometni sistem za časa vojne. Samo uničenih mostov je nad 700. Glede načrta za obnovo je prometni minister dejal, da se bodo začela vsa potrebna dela za ponovno zgraditev porušjenih mostov in prog. Obnovitvena dela bodo trajala več mesecev in bo pri njih zaposlenih nad 100.000 delavcev. Zatem je dejal, da se je prometno osebe začelo vračati na delo in da se bo osrednja uprava v kratkem preselila v Pariz. Največja naloga je dejal minister — bo v tem, da se vrnejo begunci in demobilizirani vojniki v domovino, to se pravi, vrnilo naj bi se okoli 6 milijonov ljudi. Za prevoz tako velikega števila ljudstva je potrebnih nad 5500 normalnih vlakov.

Končno je prometni minister govoril o zboljšanju prometa na francoskih železnikah kakor tudi o zboljšanju telefonskega prometa ter poudaril, da od svojih podrejenih ljudi zahteva najintenzivnejše delo.

Nova odkritja nafte v Rusiji

Ruski listi poročajo o posebni sovjetski ekspediciji, ki se že nekaj let muči na skrajnem severu Sibirije, ob izlivu Jeniseja, kjer raziskuje ozemlje glede nahajališč petroleja. Začeli so vrtati v zemljo, in sicer 800 metrov globoko. Listi trdijo, da bodo še letos pričeli redno spravljati petrolej na dan v tem ozemlju.

Poročna darila pri mušicah

Opazovanja novejšega datuma so dognala, da imajo neke muhe, zlasti one iz rodovine Empis, zelo čudne svatbene običaje. Kadar se poda samec snubit nevesto, nikoli ne pride k njej praznih rok. Navadno ujame prej kako mušico, ki jo prinese kot poročno darilo svoji izvoljenki. Najbolj imenitni ženina pa je samec rodu Hilara, ki svojo darilo lepo zamoča v lično pajčevino. Tu pa tam je poročno darilo umetno spretna — prazna vreča!

Zdravljenje duševnih bolezni z električnim tokom

Moderna medicina hodi nova pota. Pri nekaterih boleznih se je umaknilo konservativno zdravljenje aktivnejšemu, ki skuša z večjimi dozami zdravil doseči izrazitejše uspehe. Nedavno so poročali zdravniki o uspehih z inzulinskim šokom. Sedaj pa poročajo ruski zdravniki Kalinovski o ponovnih uspehih z elektriziranjem bolnikov. Električni tok se usmerja skozi glavo in vse zdravljenje je znosljivejše za bolnika, a prijetnejše tudi za etražništvo. Kar pa je najvažnejše, je to, da tako zdravljenje duševno bolnih ne povzroča noben škode.

Radio

Program radio Ljubljana

Torek, 23. julija: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi in poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Valčkovi kralji (plošče) — 12.30 Poročila in objave — 13 Napovedi — 13.02 Ruske narodne poje Faganelli na klavirju Venturini — 14 Poročila — 19 Napovedi in poročila — 19.20 Nac. ura: Kolesa, Dodole in Križari — narodni običaji slavenske Posavine, II. del (M. Markoval, Zgb) — 19.40 Objave — 20 Gospodarski pregled (D. Potočnik) — 20.10 Psihološka dinamika mas (dr. Emil Hrovat) — 20.30 Violinski koncert ge. Fanike Brandl-Jevdjenjčević, pri klavirju prof. M. Lipovšek — 21.15 Koncertni plesi (plošče) — 22 Napovedi in poročila — 22.15 Dve harmoniki (Emil in Janez Malgaj).

Drugi programi

Torek, 23. julija: Belgrad: 20.10 Zab. koncert. — Zagreb: 20.30 Maja Strozzi poje. — Bratislava: 20.40 Slovaške pesmi. — Praga-Bрно: 22.20 Solistični koncert. — Sofija: 20 Harfa in orkester. — Beromünster: 21 Švicarske narodne. — Budimpešta: 20.15 Beethovnovne sonate. — Stockholm-Hörby: 19.30 Lahka glasba. — Trst-Milano: 22.10 Vekerni koncert. — Rim-Bari: 20.30 Simf. vokalni koncert. — Kodanj: 17 Belgrad, vrata orienta — 21.15 Kino — orgle. — Sottens: 20.30 Igra. — Belgrajska kratkovalovna postaja: Yua, Yub (49.18 m): 19.40 Poročila v slovensčini — Yub, Yug (16.69 m): 1.55 Oddaja za Južno Ameriko — 3.00 Oddaja za Severno Ameriko.

Ob desetih dvajset smo preleteli luči Mannheim in ob enajst petnajst milijone luči v velikem mestu Köln. Razen odhoda je bil to ta večer edini dogodek. Ko je bil Köln za nami, je večina potnikov šla v kadišnico in pila na zdravje poveljnika Eekenerja in kapitana Lehmana. Drugi so šli v posteljo ter postavili čevlje na hodnik kakor na krovu ladje. Časnikarski poročevalci so prišli s pisalnimi stroji v salon in tipkali priložnostna poročila, ki jih je radio oddajal naravnost v Združene države.

Pred zoro smo dospeli do ustja Rena, zapeljali v Rokav in videli od daleč bele strmine pri Doverju. Ker Angleži niso »Hindenburg« dovolili, da bi preletel Anglijo, se je držal kakih dvajset kilometrov od obrežja nad morjem.

Ko smo drsli vzdolž južnega angleškega obrežja, sto petdeset kilometrov na uro, je vzhajajoče sonce osvetljevalo južne angleške pokrajine kakor vžbočen zemljevid. Morje je bilo mirno in potniki so spali vsi, razen dopisnikov.

Kmalu po šesti uri sem se naslonil na promenadno okno in opazoval zadnjo zemljo, ki smo jo videli v šest tisoč kilometrov poti. Počasi se je umikala od nas — ali vsaj zdelo se mi je tako. To je bila skrajna točka Lands Enda, južnozahodne konice Anglije. Bele hiše, rdeče čeri in sveža zelena polja so se svetila v zgodnjem jutranjem soncu.

Ko je izginila čer Lands Enda in smo začeli leteti čez šest tisoč

kilometrov valujoče vode, sem šele doumel vso romantiko in prigradovitost tega poleta.

Dopolodne smo ure in ure leteli nekaj sto metrov visoko nad morjem gostih, kosmičastih oblakov, tako belih, da v bleščeče iskrenje se sončni luči ni bilo mogoče gledati nanj. Ostra, temna cigareta senca »Hindenburga« je švigala čez snežno ravan, včasih so jo obdajali trije istosrednji krogi svetložarečih mavric.

Ob 8.30 so se potniki zbrali k zajtrku, ki ga je tvorilo sadje, klobase, marmelada, prepečenec in kava. Mize so bile okrašene z vazami in svečnim cvetjem, na njih je bil razpostavljen izbran sinje bel porcelan.

Nenadoma smo zagledali parnik »Staatendanc«, ki nas je pozdravil s tulečimi sireni. Potniki so se gnetli po krovih in mahali z rokami. Na vsej vožnji smo srečali samo kakega pol ducata parnikov, čeprav smo nekaj časa vozili nad redno parniško prog.

Sir Hubert Wilkins, sloviti tečajni raziskovalec, je podnevi delal pri svojih načrtih za podmornico, s katero je mislil v letu dni odpeljati se pod ledom do Severnega tečaja. Dejal je:

»Dal bom narediti posebno podmornico, ki nas bo peljala pod ledom v tečajnem predelu iz Evrope v Ameriko. Mislim odpotovati s Spitsbergov, severno od Norveške in voziti pod ledom 2400 kilometrov daleč od rta Barrova na Alaski čez Severni tečaj s povprečno hitrostjo 120 kilometrov na dan. Pri prejšnjih poskusih pod ledom pri Spitsbergih, sem ugotovil, da je to docela izvedljivo. Enkrat na dan se bomo dvignili izpod ledu, da bomo izvedli znanstvena in vremenoslovska opazovanja, oddali brezžične brzojavke ter spet napolnili baterije.

Moje dosedanje skušnje ob Severnem in ob Južnem tečaju so pokazale, da je led redko kdaj dalje kakor 50 kilometrov brez velikih razpok, skozi katere bi se lahko dvignili. Če ne bomo našli razpok, kadar bi se hoteli dvigniti, bomo led predli. Imam poseben postopek za vrtnanje z vročino, ki nam bo omogočil, da prevrtamo šest metrov debel led, in sicer v treh minutah meter. Skozi te luknje se bomo lahko dvignili.

Prepričan sem, da bomo blizu Severnega tečaja našli največjo globino vode na vsej zemlji. Merili bomo neprenehoma. Mislim, da je zemlja oblikovana nekako tako, kakor jabolko ter v pokrajini okoli Severnega tečaja sploščena na široko.

To pot bom naredil v zvezi s svojim načrtom o svetovni vre-

menoslovski organizaciji. V času letalstva je taka organizacija potrebna. Na vreme po svetu zelo vplivajo veliki zračni tokovi, ki izvirajo iz tečajnih pokrajin. Polagoma se bo pokazala potreba za ureditev stalnih vremenoslovskih opazovalnic v tečajnih pokrajinah. To pa je mogoče po mojem samo s pomočjo podmorniških zvez.

Kapitan Ernst Lehmann me je peljal po notranjščini zračne ladje. Spomnil sem ga, da je pred 20 leti poveljeval zeppelinu, ki je bombardiral London. Rekel sem mu:

»Jaz sem bil štiri kilometre pod vami in sem se umikal vašim bombam.«

Nasmehnil se je:

»No, od tega je že dolgo.«

Po brvi, široki 30 cm, sva romala skozi notranjščino ladje »Hindenburg« od glave do ogromnega repa.

Notranjščino ladje je skoraj docela polnilo 16 velikih celic za vodik. Vsebovale so skoraj 300.000 kubičnih metrov plina, desetkrat lažjega od zraka in tako vnetljivega, da bi bila zadostovala iskra in v trenutku razgnala vso zračno ladjo — kar se je zgodilo s »Hindenburgom« tri leta pozneje, 1938 nad letališčem v New Yorku. Tedaj je bilo konec »Hindenburga« in njegovega poveljnika Lehmana.

Ogromni obroč iz lahke kovine, ki so tvorili ogrodje »Hindenburga«, so bili zvezani z zapletenim sestavom močnih, za prst debelih žic. Na obeh straneh brvi so ležale velike posode, ki so vsebovale 70.000 kilogramov olja za Dieslove motorje, posode za vodo, shrambe za živila, tovar in pošto ter prostori za častnike in moštvo.

Ko sem teklen po brvi, sem se boječe prijel na nosilec in žice. Bal sem se, da me ne bi napačen korak vrgel skozi tenko mrežo v Ocean, kilometer pod nami. Lehmann, ki je opazil strah na mojem obrazu, je dejal:

»Ni treba nič skrbeti. Mreža je močna dovolj, da vzdrži težo možaka. Če bi zdrsnili tu, ne bi padli skozi njo.«

Videl je moj nejevoljni pogled in rekel:

»Tu, pokazal vam bom.«

Skočil je z brvi v mrežo, ki je bila debela manj kakor centimeter. Obdržala ga je lahkotno, čeprav ni bila v obsegu treh metrov nikjer zvezana z ogrodjem ladijskega telesa. Povedal mi je, da je mreža neverjetno močna, zakaj naredili so jo bili z velikimi stroški samo za ta poseben namen.